

XI. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba oltirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Viloyatda bu borada so'nggi yillarda eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, 2023- yil yanvar-mart oylarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) **203,8 mln. AQSH** dollariga yetdi va 2022- yilning yanvar-mart oylariga nisbatan **89,1 mln. AQSH** dollariga yoki **77,7 %** ga ko'paydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI (yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Tashqi savdo aylanmasi

2023- y.: **203,8** **+77,7 %**

(2022- y.: **114,7**)

Saldo

2023- y.: **- 61,3** (2022 y.: **- 4,2**)

Eksport

2023- y.: **71,3** **+29,0 %**

(2022- y.: **55,2**)

Tovarlari: 68,5

Xizmatlar: 2,7

Import

2023- y.: **132,5** **+123,0 %**

(2022- y.: **59,4**)

Tovarlari: 132,5

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarning tashqi savdo statistikasi O'zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O'zbekiston Respublikasi bojxona hududid an olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo'shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobini tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi **71,3** mln. AQSH dollariga (**29,0** % ga ko'paydi) va import hajmi **132,5** mln. AQSH dollariga (**123,0** % ga ko'paydi) yetdi. Hisobot davrida **-61,3** mln. AQSH dollari qiymatida manfiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

XORAZM VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN DAVLATLAR (2023- yil yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Braziliya TSA – 35,4 Eksport: 0,0 Import: 35,4 17,4 %	Rossiya Federatsiyasi TSA – 32,6 Eksport: 18,0 Import: 14,6 16,0 %	XXR TSA – 24,6 Eksport: 2,9 Import: 21,7 12,1 %	Turkiya TSA – 21,3 Eksport: 5,6 Import: 15,7 10,5 %	Pokiston TSA – 18,8 Eksport: 18,6 Import: 0,2 9,2 %
Qirg'iz Respublikasi TSA – 13,6 Eksport: 13,5 Import: 0,1 6,7 %	Germaniya TSA – 10,6 Eksport: 0,0 Import: 10,6 5,2 %	Qozoq'iston TSA – 6,4 Eksport: 2,8 Import: 3,5 3,1 %	Belarus TSA – 6,2 Eksport: 0,8 Import: 5,4 3,0 %	Eron TSA – 4,9 Eksport: 2,4 Import: 2,5 2,4 %

Xorazm viloyati jahonning **84 ta** mamlakati bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Braziliya (**17,4** %), Rossiya Federatsiyasi (**16,0** %), XXR (**12,1** %), Turkiya (**10,5** %), Pokiston (**9,2** %), Qirg'iz Respublikasi (**6,7** %) va Germaniyada (**5,2** %) qayd etilgan.

XORAZM VILOYATIINING HUDUDLAR KESIMIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI

(2023- yil yanvar-mart)*

Shahar va tumanlar	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
--------------------	---------------------------------	----------------------------	-----------------

Xorazm viloyati **203,8** **177,7** **100,0**

Urganch sh. 29,1 118,9 14,3

Xiva sh. 6,4 121,1 3,1

Bog'ot 9,9 135,7 4,9

Gurlan 8,2 2,2 m. 4,0

Qo'shko'pir 12,6 146,9 6,2

Urganch 12,4 113,4 6,1

Hazorasp 9,4 127,9 4,6

Tuproqqal'a 45,6 13,9 m. 22,4

Xonqa 19,1 182,5 9,4

Xiva 5,7 2,3 m. 2,8

Shovot 20,0 3,7 m. 9,8

Yangiariq 17,3 98,1 8,5

Yangibozor 7,3 103,0 3,6

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari

Tuproqqal'a

45,6

Urganch sh.

29,1

Shovot

20,0

Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari

Xiva

5,7

Xiva sh.

6,4

Yangibozor

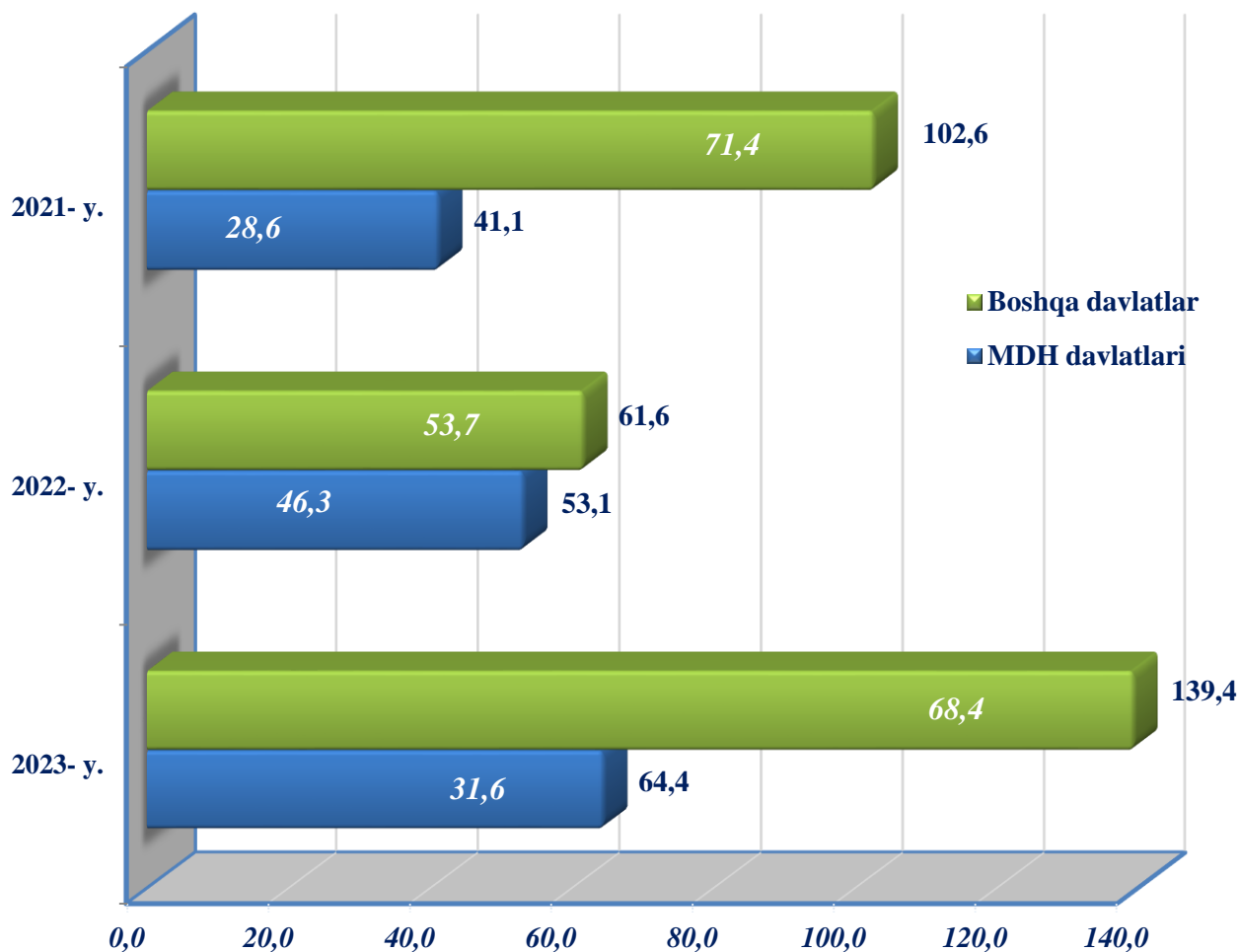
7,3

Viloyat tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Tuproqqal'a tumani **22,4 %** ulush bilan **45,6** mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Xiva tumani **2,8 %** ulush bilan **5,7** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, shaharlar va tumanlari bo'yicha taqsimlanmagan.

XORAZM VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari, ulushi, % da)

2023- yilning yanvar-mart oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi **31,6** %ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2022- yilning shu davriga nisbatan past ko'rsatkichni qayd etdi.

Viloyatning boshqa xorijiy davlatlar bilan TSA 2023- yilning yanvar-mart oylarida 2022- yilning mos davriga nisbatan **2,2 martaba** oshdi va jami TSAdagi ulushi **68,4** % ni tashkil etdi.

Xorazm viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2023- yil yanvar-mart holatiga ko'ra, **64,4** mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan eksport **38,7** mln. AQSH dollariga yetgan bo'lsa, import **25,7** mln. AQSH dollari qiymatida qayd etildi.

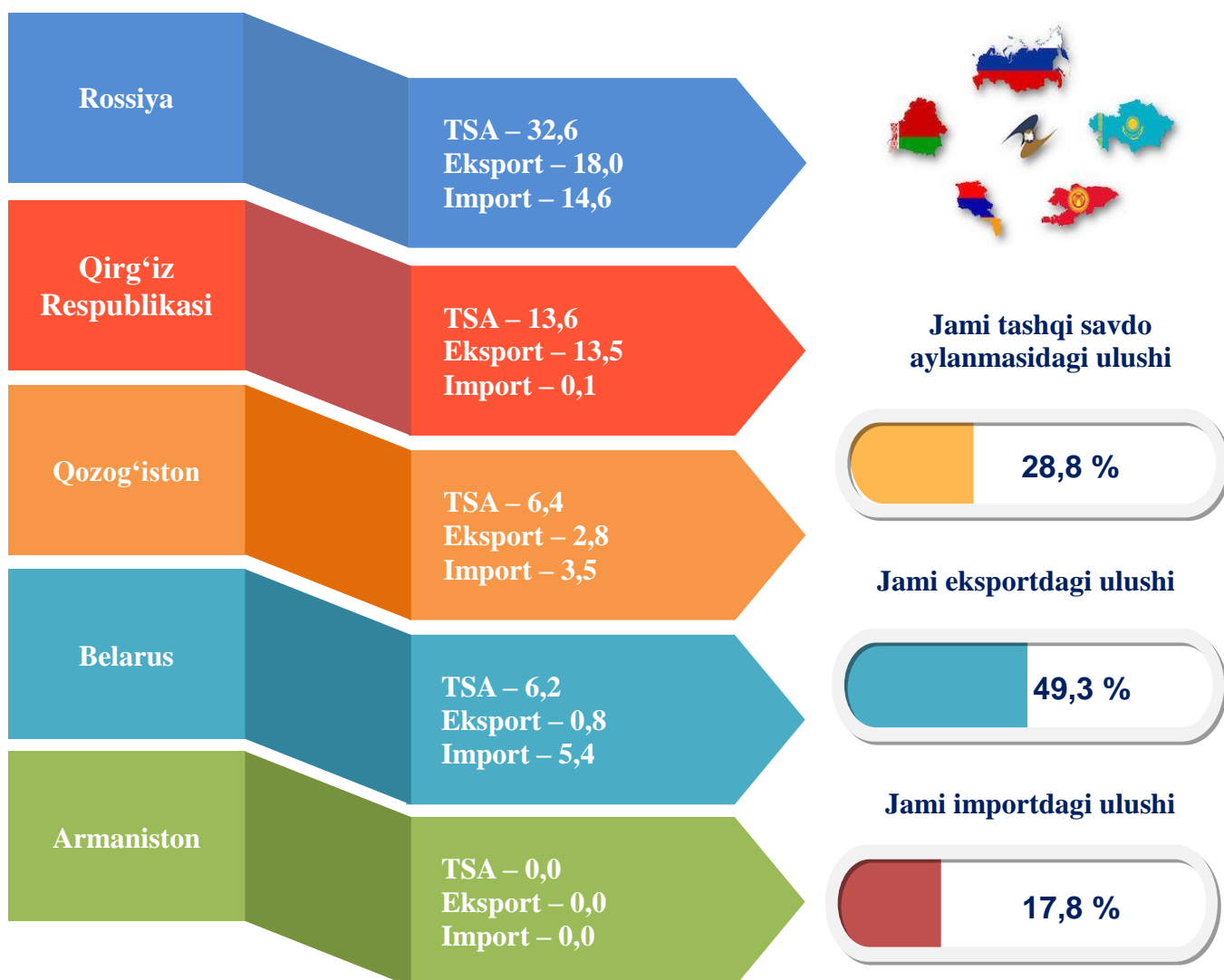
XORAZM VILOYATINING MDH DAVLATLARI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI (2023- yil yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Rossiya Federatsiyasi TSA – 32,6 Eksport – 18,0 Import – 14,6 	Tojikiston TSA – 2,4 Eksport – 2,4 Import – 0,0
Qirg'iz Respublikasi TSA – 13,6 Eksport – 13,5 Import – 0,1 	Ukraina TSA – 0,4 Eksport – 0,1 Import – 0,3
Qozog'iston TSA – 6,4 Eksport – 2,8 Import – 3,5 	Moldova Respublikasi TSA – 0,1 Eksport – 0,1 Import – 0,0
Belarus TSA – 6,2 Eksport – 0,8 Import – 5,4 	Ozərbayjon TSA – 0,1 Eksport – 0,1 Import – 0,0
Turkmaniston TSA – 2,6 Eksport – 0,9 Import – 1,7 	Armaniston TSA – 0,0 Eksport – 0,0 Import – 0,0

Xorazm viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasining eng yuqori hajmlari Rossiya (**50,7 %**), Qirg'iz Respublikasi (**41,1 %**) hamda Qozog'iston (**9,9 %**) davlatlari bilan qayd etildi.

XORAZM VILOYATINING YEOIIIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari, ulushi, % da)

Xorazm viloyatining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi **58,8** mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan eksport hajmi **35,1** mln. AQSH dollari, import hajmi esa **23,6** mln. AQSH dollariga yetdi.

Shuni takidlash lozimki, YEOIning a'zo davlatlari (Rossiya, Belarus, Qozog'iston, Armaniston va Qirg'iz Respublikasi) o'rtasida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

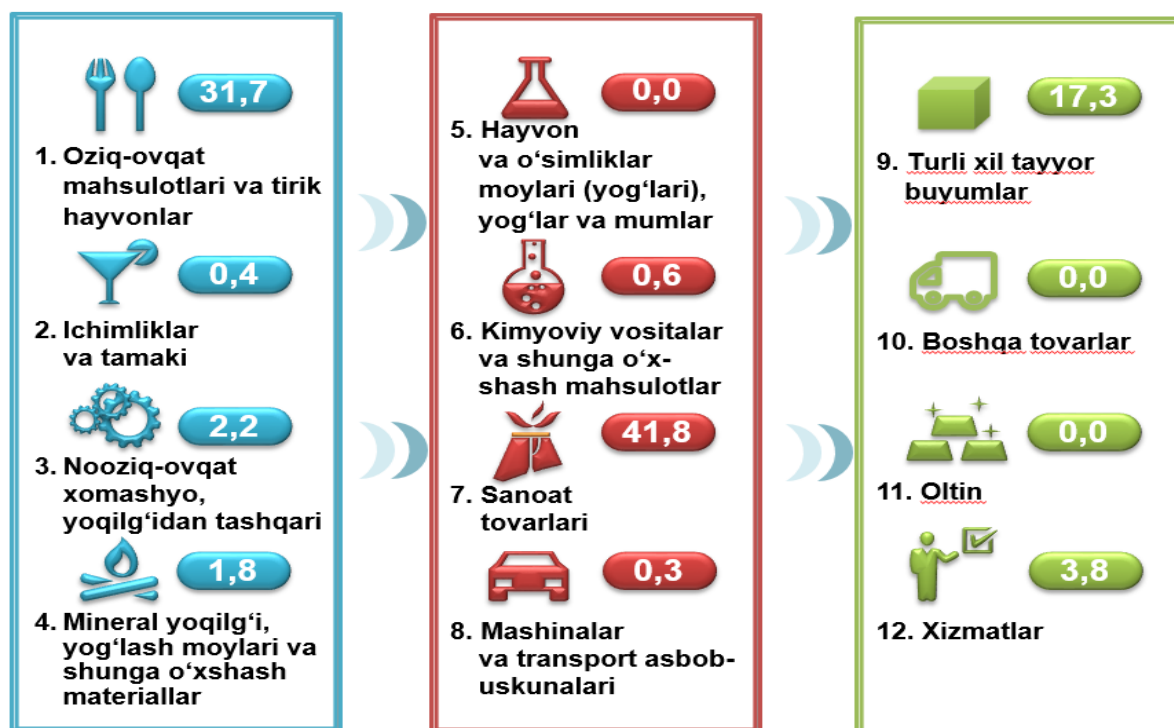
XORAZM VILOYATI EKSPORTI

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o'sishiga ko'maklashadi va bu o'z navbatida ma'lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Mamlakatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida eksportyorlar soni **89** taga yetdi va ular tomonidan **71,3** mln. AQSH dollari qiymatidagi (2022- yilning mos davriga nisbatan **29,0** % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST* BO'YICHA EKSPORT TARKIBI

(2023- yil yanvar-mart, ulushi % da)

O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (**keyingi o'rinlarda TIF TN**) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (**keyingi o'rinlarda – XSST**) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni **XSST** bo'yicha kodlashtirish, **TIF TN** va **XSST** o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

XORAZM VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI

(yanvar-mart, yillar kesimida)

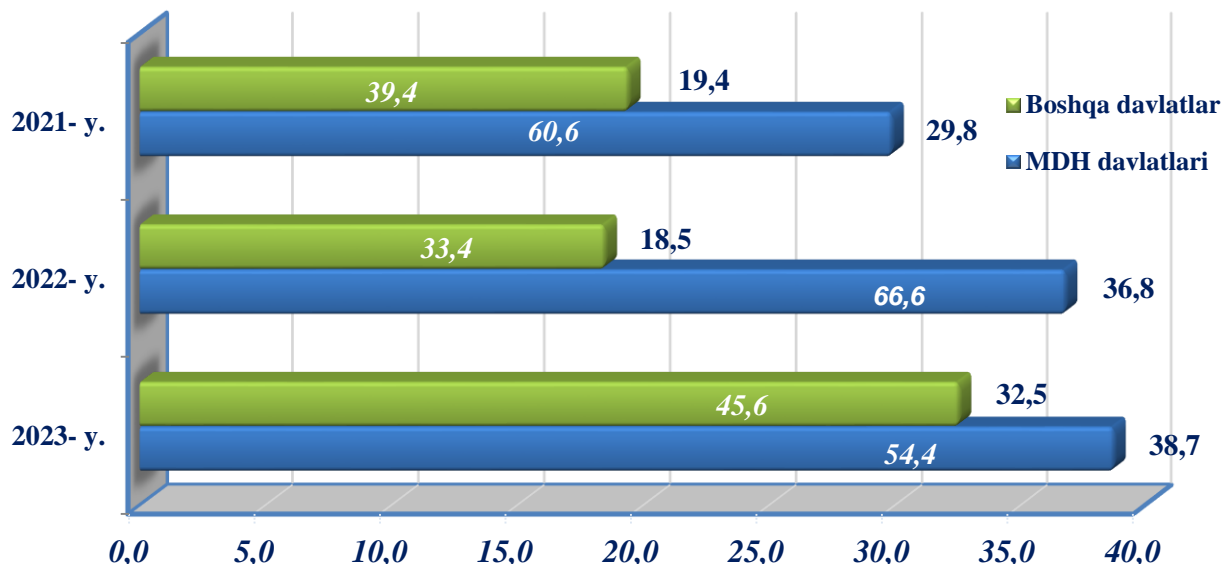
XSST tarkibi	mln. AQSH dollari		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami eksport	55,2	71,3	112,2	129,0	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	14,9	22,6	102,9	152,1	26,9	31,7
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,3		122,1 m.	0,0	0,4
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	1,6	1,5	53,8	97,2	2,9	2,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,9	1,3	31,4 m.	141,0	1,7	1,8
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1,1		15,2 m.		1,9	
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	0,1	0,4	87,4	3,2 m.	0,2	0,6
Sanoat tovarlari	27,3	29,8	107,5	109,2	49,4	41,8
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	0,0	0,2	20,5	5,3 m.	0,1	0,3
Turli xil tayyor buyumlar	4,9	12,3	125,2	2,5 m.	8,8	17,3
Xizmatlar	4,5	2,7	2,1 m.	60,8	8,1	3,8

Eksport tarkibida tovarlar ulushi **96,2 %**ni tashkil etib, ular sanoat tovarlari (**41,8 %**), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**31,7%**) va turli xil tayyor buyumlar (**17,3 %**) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari, ulushi, % da)

2023- yilning yanvar-mart oylarida MDH mamlakatlariga **38,7** mln. AQSH dollari qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qilinib, jami eksportning **54,7** % ini tashkil etdi.

2023- yil yanvar-mart oylarida tashqi savdo aylanmasida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkorlarimiz Pokiston, Rossiya, Qirg'iz Respublikasi, Turkiya, XXR, Qozog'iston va Eron kabi davlatlar bo'lgan. Ularning umumiy eksportdagi ulushi **89,5** % ni tashkil etdi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2023- yil yanvar-mart, % da)

**XORAZM VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA
AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI
VA O‘SISH SUR‘ATLARI** *(yanvar-mart, yillar kesimida)*

Davlatlar	mln. AQSH dollari		O‘shish sur‘ati, % da		Egallab turgan o‘rni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Pokiston	2,7	18,6	2,6 m.	6,9 m.	6	1
Rossiya Federatsiyasi	15,9	18,0	149,2	113,5	1	2
Qirg‘iziston	7,0	13,5	70,9	194,0	3	3
Turkiya	6,4	5,6	89,3	87,5	4	4
Xitoy	3,4	2,9	49,6	84,4	5	5
Qozog‘iston	10,8	2,8	2,8 m.	26,2	2	6
Eron	1,0	2,4	130,9	2,5 m.	9	7
Tojikiston	0,5	2,4	52,4	4,4 m.	11	8
Turkmaniston	1,3	0,9	47,8	67,3	8	9
Belarus	0,4	0,8	153,0	204,0	15	10
Hindiston	0,0	0,5	23,5	21,2 m.	28	11
Litva	0,0	0,4	-	19,4 m.	27	12
Polsha	0,1	0,4	60,1	5,7 m.	24	13
Vyetnam	0,5	0,3	2,8 m.	60,3	13	14
Irlandiya	0,3	0,2	-	52,6	17	15
Afg‘oniston	1,3	0,1	2,1 m.	9,7	7	16
Moldova Respublikasi	0,1	0,1	153,6	101,5	21	17
Ozarbajjon	0,2	0,1	55,0	54,7	19	18
Ukraina	0,6	0,1	56,3	18,6	10	19
Koreya Respublikasi	0,1	0,1	39,1	85,0	22	20

XORAZM VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA EKSPORTI (2023- yil yanvar-mart)*

Shahar va tumanlar	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
--------------------	---------------------------------	----------------------------	-----------------

Xorazm viloyati **71,3** **129,0** **100,0**

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari

Urganch sh.	7,7	108,9	10,9
-------------	-----	-------	------

Xiva sh. 3,8 137,9 5,3

Bog'ot	7,7	130,4	10,8
--------	-----	-------	------

Gurlan 4,7 4,1 m. 6,6

Qo'shko'pir	1,1	14,5	1,5
-------------	-----	------	-----

Urganch 4,9 66,2 6,9

Hazorasp	3,5	90,6	4,9
----------	-----	------	-----

Tuproqqal'a 2,3 2,9 m. 3,3

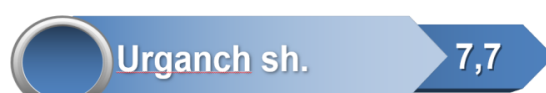
Xonqa	8,8	120,3	12,4
-------	-----	-------	------

Xiva 3,8 2,2 m. 5,3

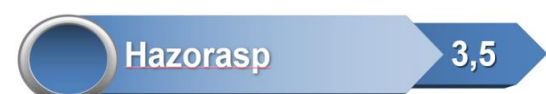
Shovot	8,6	6,3 m.	12,0
--------	-----	--------	------

Yangiariq 6,7 3,6 m. 9,3

Yangibozor	6,9	120,6	9,6
------------	-----	-------	-----

Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari

Viloyat eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Xonqa tumani **12,4** % bilan **8,8** mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Qo'shko'pir tumani **1,5** % bilan **1,1** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport va safarlar bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, tuman va shaharlari bo'yicha taqsimlanmagan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan mahsulotlar sifati va hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Jumladan, 2023- yil yanvar-mart oylarida **9,0** ming tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo'lib, ushbu ko'rsatgich 2022- yilning mos davriga nisbatan **68,6** foizga yoki **19,8** ming tonnaga kamaydi.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Pokiston (**78,9** %), Rossiya (**15,5** %), Qozog'iston (**3,2** %) hamda Afg'oniston (**0,6** %) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

2023- yil yanvar-mart oylarida oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan **19,3 mln.** AQSH dollari qiymatidagi meva-sabzavot eksport qilindi. Bu ko'rsatkich 2022- yilning mos davriga nisbatan **31,1** % ga ko'paydi va jami eksportdagi ulushi **27,1** % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

(2023- yil yanvar-mart)

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (2023- yil yanvar-mart)

Davlatlar	Tonna (birlikda)	ming AQSH dollari	Ulushi, % da *
Pokiston	3857,9	15222,7	78,9
Rossiya	3174,7	2999,5	15,5
Qozogʻiston	1274,8	622,7	3,2
Afgʻoniston	190,6	124,6	0,6
Turkmaniston	271,5	90,7	0,5
Polsha	60,0	86,8	0,4
Ukraina	61,8	47,5	0,2
Eron	44,0	37,1	0,2
BAA	22,5	22,5	0,1
Tojikiston	33,4	20,3	0,1

* *qiymat ifodasidan*

2023- yil yanvar-mart oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiymat jihatidan eng katta hajmi Pokistonga toʻgʻri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining **78,9** %i), bu koʻrsatkich Rossiyaga eksport hajmidan **5,1** martaga koʻp.

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

So‘nggi yillarda yengil sanoatda yuqori qo‘shilgan qiymatdagi mahsulotlar ishlab chiqarish rivojlanib bormoqda. Yengil sanoat iqtisodiy jihatdan O‘zbekiston uchun muhim soha bo‘lgani holda, aholi bandligining yuqori darajasini, shuningdek, sanoat salohiyatiga hamda davlatimizning xalqaro nufuziga hissa qo‘shilishini ta’minlaydi.

To‘qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishi bevosita paxta xom-ashyosini o‘rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo‘shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin.

Xususan, 2023- yil yanvar-mart oylari yakuni bo‘yicha **20,9 mln.** AQSH dollarilik to‘qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning **29,3 %** ini tashkil etib, o‘tgan yilga nisbatan **25,2 %** ga kamaydi.

Eksport qilingan to‘qimachilik mahsulotlari tarkibida tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (**49,1 %**) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan **103** turdagi to‘qimachilik mahsulotlari dunyoning **14** ta davlatiga eksport qilindi.

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

	2022- yil	2023- yil
Jami:	27,9	20,9
 Paxtadan yigirilgan ip	19,7	0,0
 Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	4,3	10,2
 Naqshli mato	0,5	0,4
 Boshqa to‘qimachilik mahsulotlari	0,1	0,9
 Paxtadan gazlamalar	1,7	4,1
 Ipak va ipak mahsulotlari	0,8	1,7
 Paxta mahsulotlari	0,8	2,2
 Gilamlar	0,1	1,2

DAVLATLAR KESIMIDA TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari)

Davlatlar	2022- yil	2023- yil	O‘sish sur‘ati, % da
Qirg‘iz Respublikasi	2,9	10,1	3,4 m.
Rossiya Federatsiyasi	10,0	5,9	59,4
Tojikiston	0,0	1,8	-
Qozog‘iston	1,9	1,4	71,5
Belarus	0,3	0,5	142,9
XXR	3,4	0,3	9,7
Vyetnam	0,5	0,3	60,3
Ozarbajjon	0,1	0,1	91,3
Hindiston	0,0	0,1	-
Moldova Respublikasi	0,1	0,1	76,8
Boshqa davlatlar	2,9	10,1	3,4 m.
Qirg‘iz Respublikasi	2,9	10,1	3,4 m.

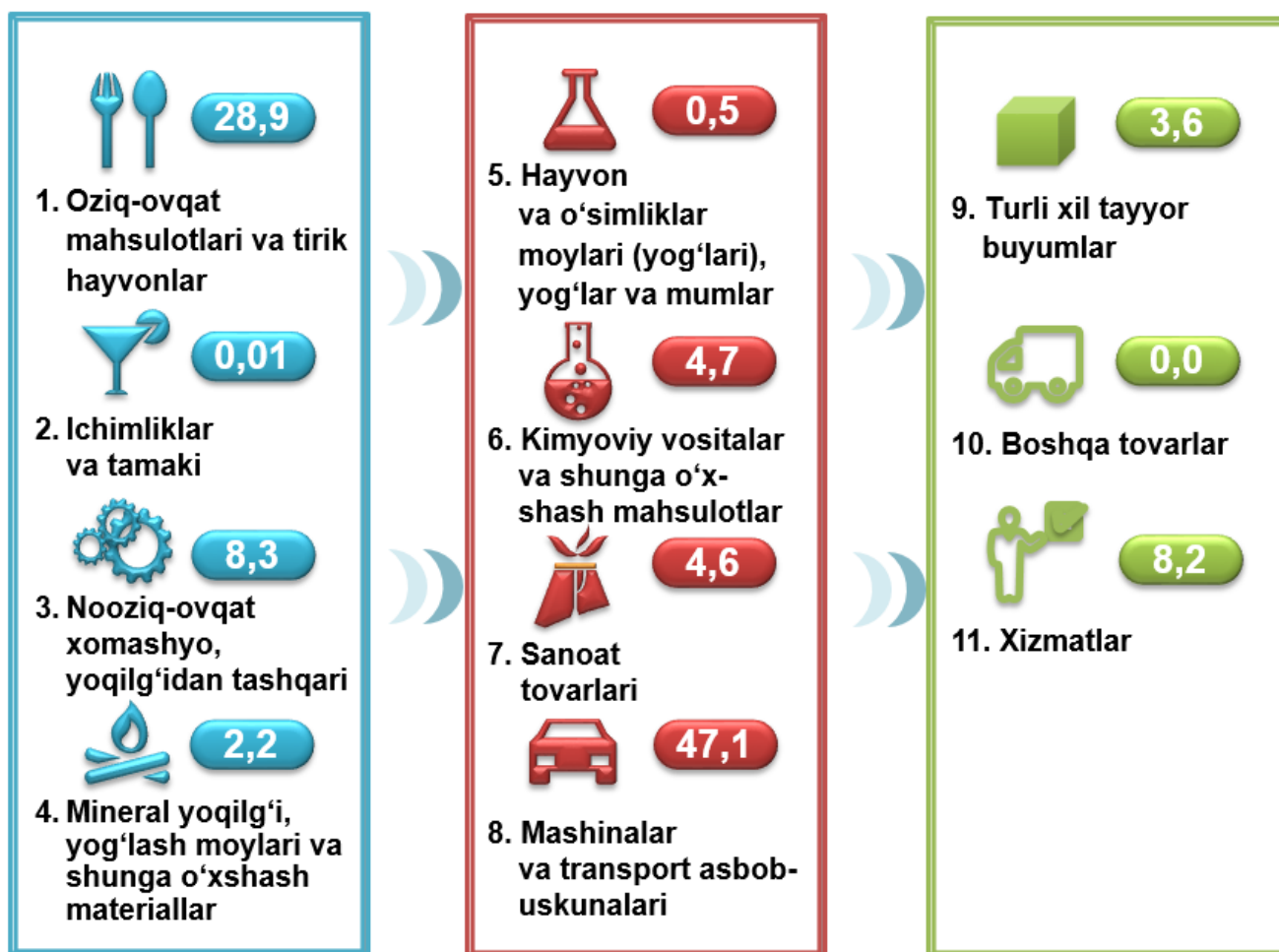
Viloyatning to‘qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag‘batlantirish borasidagi amaliy ishlar natijasida mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati va hamkor davlatlardagi to‘qimachilik bozoridagi ulushi oshib bormoqda.

To‘qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Qirg‘iz Respublikasi (**48,4 %** – **10,1** mln. AQSH dollari) va Rossiya Federatsiyasi (**28,4 %** – **5,9** mln. AQSH dollari) davlatlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

2023- yilning yanvar-mart oylarida import hajmi **132,5** mln. AQSH dollarini tashkil qildi va 2022- yilning mos davriga nisbatan **2,2** martaga oshdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunolari (**47,1 %**), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**28,9 %**) hamda nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari (**8,3 %**) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST BO'YICHA IMPORT TARKIBI

(2023- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2023- yilning yanvar-mart oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan **73,1** mln. AQSH dollariga ko'paydi va **132,5** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

XORAZM VILOYATINING XSST BO'YICHA IMPORTI TARKIBI

(yanvar-mart, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan. % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami import	59,4	132,5	62,9	2,2 m.	100,0	100,0

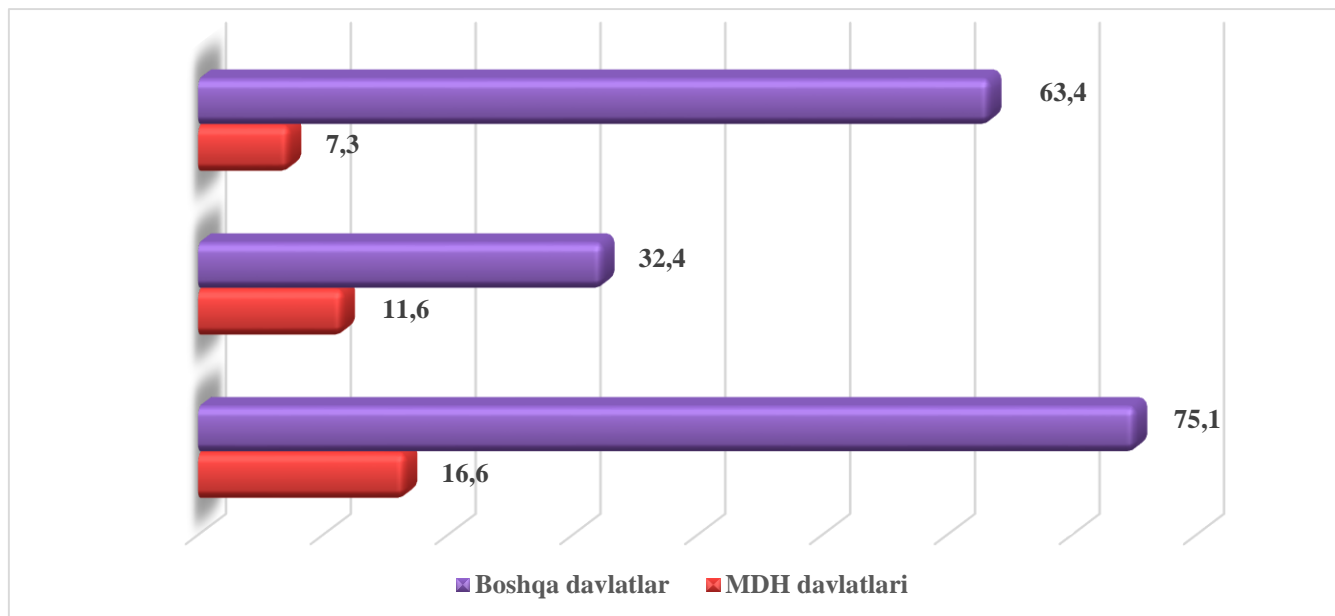
shu jumladan:

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	1,9	38,3	5,9	20,1 m.	3,2	28,9
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	141,5	85,7	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	6,3	11,0	118,3	173,9	10,7	8,3
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,5	3,0	68,0	5,5 m.	0,9	2,2
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,7	0,7	12,9 m.	102,9	1,1	0,5
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	5,7	6,2	106,9	109,0	9,5	4,7
Sanoat tovarlari	6,9	6,2	173,0	89,0	11,7	4,6
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	32,0	62,4	98,2	195,2	53,8	47,1
Turli xil tayyor buyumlar	5,4	4,8	37,7	88,9	9,1	3,6

MDH VA BOSHQA DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-mart, mln. AQSH dollari, ulushi, % da)

2023- yil yanvar-mart natijalariga ko'ra MDH mamlakatlaridan import ulushi **19,4 %** ni tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **57,2 %** ga ko'paydi.

2023- yil yanvar-mart oylarida Xorazm viloyati **44** ta davlatdan tovar va xizmatlar importini amalga oshirdi. Yetti yirik hamkor davlatlar (Braziliya, XXR, Turkiya, Rossiya, Germaniya, Belarus va Finlyandiya) jami importning **80,8** foizini tashkil etdi.

VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2023- yil yanvar-mart, % da)

**XORAZM VILOYATINING ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARDAN AMALGA OSHIRGAN IMPORTI
HAJMLARI VA O'SISH SUR'ATLARI**
(yanvar-mart, yillar kesimida)

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmdagi o'rni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Braziliya	-	35,4	-	-	-	1
XXR	16,2	21,7	49,3	133,8	2	2
Turkiya	19,7	15,7	3,1 m.	79,9	1	3
Rossiya Federatsiyasi	10,0	14,6	146,3	145,4	3	4
Germaniya	0,9	10,6	33,5	12,1 m.	10	5
Belarus	0,4	5,4	122,4	13,7 m.	13	6
Finlyandiya	-	3,7	-	-	-	7
Qozog'Iston	3,0	3,5	161,0	119,6	4	8
Shveysariya	0,0	2,6	24,7	171,0 m.	29	9
Eron	0,4	2,5	55,8	5,6 m.	12	10
Belgiya	0,1	2,4	52,1	38,8 m.	25	11
Yaponiya	0,0	2,3	21,1	179,7 m.	30	12
Polsha	1,1	1,9	3,0 m.	167,6	7	13
Koreya Respublikasi	1,4	1,7	17,7	118,9	6	14
Turkmaniston	1,5	1,7	123,7	117,2	5	15
Litva	0,8	1,5	4,1 m.	196,7	11	16
Avstriya	0,1	1,2	73,7	17,4 m.	23	17
Italiya	0,1	0,8	123,2	12,6 m.	24	18
Hindiston	1,0	0,7	2,6 m.	67,7	9	19
Bangladesh	0,3	0,5	61,3	163,3	14	20

XORAZM VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA IMPORTI

(2023- yil yanvar-mart)

Shahar va tumanlar	Hajm mln. AQSH dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Xorazm viloyati	132,5	2,2 m.	100,0
Urganch sh.	21,3	123,0	16,1
Xiva sh.	2,6	103,3	2,0
Bog'ot	2,2	158,3	1,7
Gurlan	3,5	138,9	2,6
Qo'shko'pir	11,5	11,6 m.	8,7
Urganch	7,5	2,1 m.	5,6
Hazorasp	5,9	168,3	4,5
Tuproqqal'a	43,2	17,6 m.	32,6
Xonqa	10,2	3,3 m.	7,7
Xiva	2,0	2,6 m.	1,5
Shovot	11,4	2,8 m.	8,6
Yangiariq	10,7	67,5	8,1
Yangibozor	0,5	32,1	0,3

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollari

Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollari

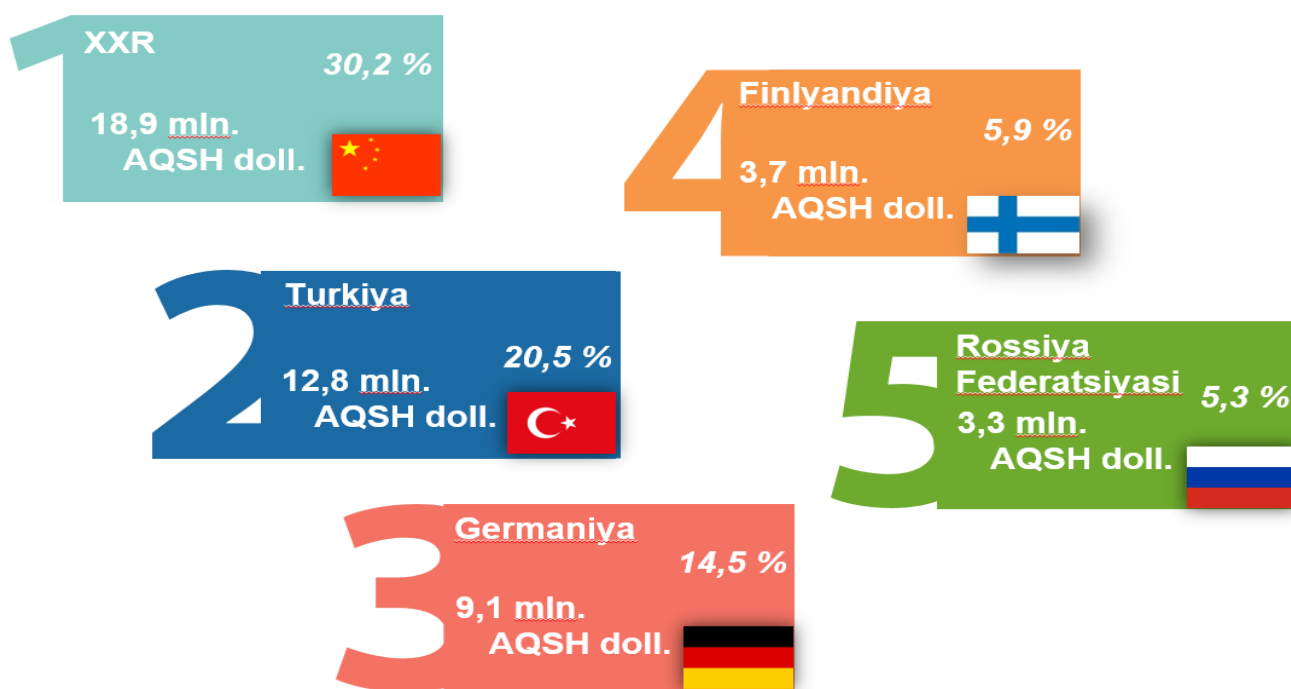
Viloyat importi tarkibida eng yuqori ulush Tuproqqal'a tumani hissasiga to'g'ri kelib, **32,6 %** bilan **43,2** mln. AQSH dollarini, eng quyi ulush esa Yangibozor tumani hissasiga **0,3 %** bilan **0,5** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

MASHINALAR VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALARI IMPORTI

Viloyatda investitsiya muhitining yaxshilanib borayotgani sari va ushbu sohada amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida mashina va asbob-uskunalar importining oshishi tabiiy hol.

Jumladan, 2023- yil yanvar-mart oylarida import tarkibida mashinalar va transport asbob-uskunalar hajmi **62,4** mln. AQSH dollarini tashkil etib, 2022- yilning shu davriga nisbatan **95,2** %ga ko‘paydi va importning umumiy hajmidagi ulushi **47,1** %ga yetdi.

MASHINA VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2023- yil yanvar-mart)

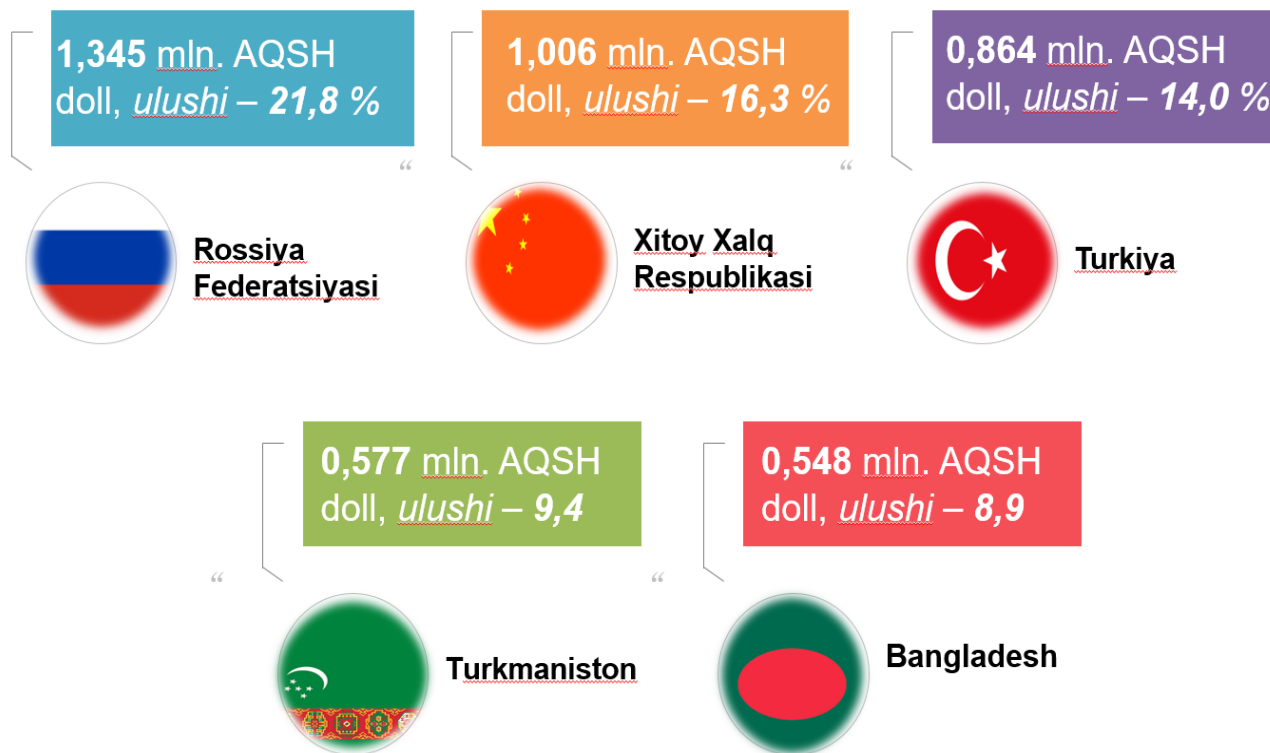

2023- yil yanvar-mart oylarida mashina va transport asbob-uskunalar importi hajmi o‘tgan yilning shu davriga nisbatan **30,4** mln. AQSH dollariga oshdi. Ushbu tovarlarni Xorazm viloyatiga yetkazib berishning asosiy qismi XXR — **18,9** mln. AQSH dollari (**30,2** %), Turkiya — **12,8** mln. AQSH dollari (**20,5** %) va Germaniya - **9,1** mln. AQSH dollari (**14,5** %) kabi davlatlarga to‘g‘ri keldi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2023- yil yanvar-mart oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi **6,2** mln. AQSH dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **11,0** % ga kamaydi hamda importning umumiy hajmidagi ulushi **4,6** % ga yetdi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2023- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

Sanoat mahsulotlari importi asosan to'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar (**1,243** mln. AQSH dollari), metal buyumlar (**1,198** mln. AQSH dollari), yog'och va yog'ochdan bo'lgan buyumlar (**1,185** mln. AQSH dollari), qog'oz, karton va qog'oz xamiri (**0,894** mln. AQSH dollari), quyma temir va po'lat (**0,801** mln. AQSH dollari) va boshqalardan tashkil topgan.

Statistik ko'rsatkichlarga izohlar

Tovarlar eksporti – agar qonunchilikda boshqa tartib ko'zda tutilmagan bo'lsa, tovarlarni O'zbekiston Respublikasi bojxona chegarasidan qaytarib olib kirish majburiyatisiz olib chiqish.

Reeksport – xorijiy tovarlar bojxona hududidan olib chiqiladigan bojxona rejimi.

Tovarlar importi – tovarlarni O'zbekiston Respublikasi bojxona chegarasidan qaytarib olib chiqish majburiyatisiz olib kirish.

Reimport – bojxona hududidan eksport rejimida olib chiqilgan O'zbekiston Respublikasi tovarlari O'zbekiston Respublikasining Bojxona kodeksida ko'rsatilgan muddatda (olib chiqilgan paytdan boshlab o'n yil ichida) qaytarib olib kiriladigan rejim.

Tashqi savdo aylanmasi – mamlakatning muayyan davrdagi eksport va import qiymatlari summasi.

Tovarlar kelib chiqqan mamlakat – tovar to'liq ishlab chiqarilgan yoki yetarli darajada qayta ishlov berilgan mamlakat (tovar yetarli darajada qayta ishlov berilgan mamlakat "Bojxona tarifi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonunining 26- moddasiga asosan aniqlanadi).

Tovarlarning belgilangan manzili – yuklab jo'natish paytida tovar yetkazib berilishi belgilangan mamlakat sifatida ma'lum bo'lgan mamlakat.

Tovarlarning statistik qiymati – shartnoma valyutasidan qat'i nazar yagona bazisga keltirilgan shartnoma bo'yicha tovarlar qiymati.

Xizmatlar (ishlar) eksporti — O'zbekiston Respublikasining rezidentlari tomonidan norezidentlarga, iqtisodiy geografik joylashuvidan qat'i nazar, ko'rsatilgan xizmatlar (bajarilgan ishlar).

Xizmatlar (ishlar) importi — norezidentlar tomonidan O'zbekiston Respublikasi rezidentlariga, iqtisodiy geografik joylashuvidan qat'i nazar, ko'rsatilgan xizmatlar (bajarilgan ishlar).

***Ma'lumot uchun:** O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.*